

УДК 658.015

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Гришко Аліна Богданівна, магістрантка кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків, Україна

Петренко Вікторія Олександрівна, канд. педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Анотація – Розглянуті особливості менеджменту в освітньому процесі, визначені основні поняття освітнього менеджменту та аспекти впливу на процес управління освітою.

Ключові слова – освітній менеджмент, управління, освітні установи, людські ресурси, процес соціалізації.

Освітній менеджмент в сучасний період є наукою, що розвивається, яка базується на теорії менеджменту і теорії систем, теорії управління соціальними об'єктами. При цьому багато авторів застосовують до освіти загальні принципи теорії управління, розглядаючи освітню систему як соціальну, але це є недостатнім. Виділення системних закономірностей поряд з урахуванням особливостей освітньої системи і визначення завдань, функцій і принципів освітнього менеджменту на цій основі є перспективним завданням освітнього менеджменту.

Сучасний менеджмент - це специфічний засіб, специфічна функція, специфічний інструмент для досягнення організаціями економічних і соціальних результатів їх діяльності. Виконання цього надзавдання вимагає розширення сфери відповідальності менеджера, в яку входять як фактори, що впливають на діяльність організації, так і її результати - внутрішні і зовнішні, підконтрольні і повністю від неї не залежать.

Менеджмент - не тільки наука, а й мистецтво практичного управління людьми. Як і у всякій іншій сфері інтелектуальної та практичної діяльності, науковість управлін-

ня і мистецтво управління доповнюють один одного.

Отже, ефективність системи управління забезпечується умінням керівників опанувати мистецтво творчого застосування наукових принципів управління в конкретних ситуаціях.

В сучасних умовах, коли освіта стає важливим фактором соціально-економічного розвитку будь-якої держави, інвестиції в «людський капітал» є потужним стимулом безперервної освіти людини, його навчання протягом усього життя.

У зв'язку з цим особливо значимо розглянути управління даним процесом, як в різних видах освітніх установ, так і в організаціях виробничого призначення, сфери обслуговування та ін. Інваріантну частину такого управління визначають дві найбільш загальні функції освіти: професійна і особистісна.

Перша покликана забезпечити соціалізацію людини в умовах невизначеності через створення умов для освоєння нових професійних ролей, розвиток професійної компетентності і мобільності [4].

Друга дозволяє доповнити і збагатити процес соціалізації шляхом залучення особистості до загальнолюдських цінностей, мови, культури мислення та відчуття, діяльності та спілкування. Варіативну частину управління безперервним освітою людини визначають специфічні особливості соціально-економічного розвитку конкретної сфери професійної діяльності людини, що дозволяють визначити індивідуальний освітній маршрут людини.

Головним завданням менеджменту є вміння досягати результатів. Ефективний менеджмент полягає в тому, щоб весь процес, починаючи від постановки мети і до кінцевого результату, відбувався з якомога меншими витратами і як можна більшої результативністю. Причому, вигоду повинен отримати не тільки замовник, але і сам виробник послуги. Ефект полягає в тому, що витрати повинні коштувати менше, ніж кінцевий результат. А коли мова йде про освітню організацію, ефект повинен бути не тільки економічний, а й соціальний [3].

Успішний керівник представляє організацію у вигляді системи, що складається з незалежних один від одного елементів. І ця система повинна безперервно рухатися і розвиватися.

В умовах ринкової економіки буде справедливо стверджувати про можливість застосування механізмів менеджменту до сфери освіти, оскільки «освіта - це теж процес управління, управління соціальним інститутом підготовки і включення індивідів в різні сфери життєдіяльності суспільства, їх залучення до культури людства». Але необхідно враховувати специфіку управління в педагогічній сфері, тому як освітній менеджмент покликаний вивчати питання як управління освітою, так і управління процесами управління освітою. З огляду на той факт, що менеджмент як поняття трактується досить широко, як визначення використовуємо наступне: менеджмент - управління соціально-економічною організацією, мета якої, як правило, економічні. Якщо звернутися до категорій менеджменту, то однією з них є об'єкт-суб'єкт. В освітньому менеджменті - суб'єкт-суб'єкт, так як об'єктом управління є особистість, котра управляє вплив теж надає особистість [2]. Таким чином, освітній менеджмент - управління, в основі якого лежать суб'єкт-суб'єктні відносини, спрямовані за допомогою сукупності методів, засобів, прийомів і принципів на досягнення цілей освіти. Функції менеджменту та освітнього менеджменту в цілому схожі: там і там є функції планування, організації, контролю, мотивації і координації. Але механізм діяльності менеджменту має загальні і функціона-

льні особливості, як то: інноваційний менеджмент, менеджмент персоналу, постачальницький менеджмент, виробничий менеджмент, маркетинговий менеджмент, менеджмент якості, фінансовий менеджмент, міжнародний менеджмент, екологічний менеджмент [1].

Системна складність і хаотичний характер освітніх процесів істотно ускладнює управління системою. У зв'язку з цим зняття протиріччя між економікою, педагогікою та інтересами держави, суспільства і особистості бачиться можливим при реалізації процесного підходу в освітньому менеджменті на всіх рівнях системи, що дозволяє не тільки встановити межі освітніх і допоміжних процесів, структурувати їх входи, виходи і ресурси, а й здійснювати управління якістю всіх названих процесів, тим самим задовольняючи потреби освіти.

Формування, погодження та затвердження основних компонентів в області якості є однією з найважливіших функцій адміністрації освітнього закладу. Система якості може розглядатися як інструмент, як засіб здійснення політики в області якості. Пропонуючи чітку програму дій по досягненню певних результатів, чітко формує цілі, робота в області якості здатна виконувати мотивуючу роль для персоналу організації, підтримуючи його професійні якості і примушуючи його до вдосконалення педагогічної та методичної майстерності [5].

Формування роботи в області якості тісно пов'язане з процесом стратегічного планування якості, що дозволяє сформулювати довгострокові пріоритети і сприяє раціональним змінам в розвитку організації і діяльності її персоналу.

Провідні цілі стратегічного планування визначаються не тільки розробкою загального плану розвитку освітньої установи на певний часовий період, а й осмисленням і переглядом головних напрямків освітніх послуг, що надаються даним навчальним закладом, а й їх відповідністю запитам споживачів.

Підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки: економічні зміни в країні позначилися і на процесі управління освіт-

німи установами. Тому управління освітою все більше наповнюється новим змістом, співвідноситься з таким поняттям, як менеджмент.

Однак головним завданням освітнього менеджменту є створення умов для освітньої діяльності студентів і навчальних закладів, тому кінцевий результат діяльності освітнього закладу можна побачити тоді, коли студенти визначилися в суспільстві, знайшли себе і своє місце. Використовуючи функції, методи і принципи менеджменту, освітній менеджмент співвідносить їх, перш за все, з людьми. Ефективність його залежить від системного підходу.

Список використаної літератури

1. Базанова, П. С. Освітній менеджмент: від теорії до практики / П. С. Базанова. - Текст: безпосередній // Молодий вчений. - 2018. - № 21 (207). - С. 227-229. - URL: <https://moluch.ru/archive/207/50770/>
2. Варченко, О. І. Управління якістю освіти в освітній установі / Є. І. Варченко. Текст: безпосередній // Молодий вчений. 2013. № 3 (50). С. 471-474. URL: <https://moluch.ru/archive/50/6384/>
3. Мухаметзянова Ф. Ш., Ібрагімов Г. І. Розвиток фундаментальних досліджень в галузі професійної

освіти (результати досліджень ІПП ПО РАО в 2013 році). Казанський педагогічний журнал. 2014. № 1 (102). С. 9-27.

4. Паперна Н. В. Педагогічний менеджмент в організації професійної освіти. Текст: безпосередній // Молодий вчений. 2017. № 25 (159). С. 307-309. - URL: <https://moluch.ru/archive/159/44932/>

5. Krohner, S., Timmermann, D.: Qualitätssicherung durch Qualitätsmanagement, Bielefeld 1997

Автори

Гришко Аліна Богданівна, магістрантка кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків, Україна (a.grishko66@gmail.com).

Петренко Вікторія Олександрівна, канд. педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Тези доповіді надійшли 10 березня 2021 року.

Опубліковано в авторській редакції.